

คู่มือ

การจัดกิจกรรม

ลูกเสือสำรอง

การผูกเงื่อน

โครงการโรงเรียนวิถีลูกเสือ สพป.พิจิตร เขต ๑

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต ๑

สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต ๑ ได้ดำเนินงานโครงการโรงเรียนวิถีลูกเสือ โดยให้โรงเรียนจัดกิจกรรมลูกเสือในหลักสูตร ตามคู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง วิชาการผูกเงื่อนต่อเชือก

กิจกรรมการเรียนรู้ ดาวดวงที่ ๑ วิชา การผูกเงื่อนพิรอด และวิธีการใช้เงื่อน ๒ ชั่วโมง วิชา การผูกเงื่อนขัดสมาธิและวิธีใช้เงื่อน ๒ ชั่วโมง และวิชา การเก็บเชือก ๑ ชั่วโมง

กิจกรรมการเรียนรู้ ดาวดวงที่ ๒ วิชา เงื่อนบ่วงสายธนู ๒ ชั่วโมง วิชา เงื่อนกวดไม้ ๑ ชั่วโมง และวิชา การใช้เงื่อน ๑ ชั่วโมง

กิจกรรมการเรียนรู้ ดาวดวงที่ ๓ วิชา เงื่อนบ่วงสายธนู ๑ ชั่วโมง วิชา เงื่อนกวดไม้ ๒ ชั้น ๒ ชั่วโมง และวิชา การขดเชือกหรือสายยาง ๑ ชั่วโมง

ในการจัดทำคู่มือดังกล่าว มีคณะอนุกรรมการ ได้ระดมความคิด ความรู้ ในการดำเนินงานจนสำเร็จลุล่วงด้วยความเรียบร้อยโดยมุ่งหวังเผยแพร่ให้สถานศึกษา ใช้เป็นคู่มือในการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง จำนวน ๑๓ เล่ม ได้อย่างถูกต้อง และมีคุณภาพต่อไป

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต ๑

สารบัญ

คำชี้แจงการใช้คู่มือ

ดาวดวงที่ ๑

วิชา การผูกเงื่อนพิรอดและวิธีการใช้เงื่อน	๑
วิชา การผูกเงื่อนขัดสมาธิและวิธีใช้เงื่อน	๔
วิชา การเก็บเชือก	๗

ดาวดวงที่ ๒

วิชา เงื่อนบ่วงสายธนู	๑๐
วิชา เงื่อนกวัดไม้	๑๓

ดาวดวงที่ ๓

วิชา เงื่อนบ่วงสายธนู	๑๕
วิชา เงื่อนกวัดไม้ ๒ ชั้น	๑๙
วิชา การขดเชือกหรือสายยาง	๒๓

บรรณานุกรม

๒๕

คำชี้แจงการใช้คู่มือ

คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรอง วิชาการผูกเงื่อน ต่อเชือก ตามโครงการโรงเรียนวิถีลูกเสือ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต ๑ จัดทำขึ้นสำหรับสำหรับผู้กำกับลูกเสือ ใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมมีเนื้อหาที่สอดคล้อง ครบถ้วนเป็นไปตามข้อบังคับของคณะลูกเสือแห่งชาติ การนำไปใช้ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของสถานศึกษาในการเลือกว่าแผนกิจกรรมใด ควรใช้เมื่อใด

เนื้อหาสาระในแผนการจัดกิจกรรม จะประกอบด้วยเนื้อหาที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในแต่ละครั้ง มีแนวทางการจัดกิจกรรมวิธีเรียนรู้ตามเนื้อหา

บทบาทผู้กำกับ

ศึกษาเอกสาร แนวทางการจัดกิจกรรมก่อนที่จะลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามลำดับขั้นตอน คือ ประชุมกอง, เล่นเกมหรือเพลง, ปฏิบัติกิจกรรม, เล่านิทานหรือเรื่องสั้นที่เป็นคติ, ปิดประชุมกอง

ผู้กำกับผู้จัดกิจกรรมต้องทราบเนื้อหาสาระ จุดประสงค์ที่ต้องการ เตรียมสื่ออุปกรณ์และการประเมินผลในแต่ละครั้ง

บทบาทลูกเสือ

มีความพร้อมในการจัดกิจกรรม ปฏิบัติกิจกรรม ตามกระบวนการลูกเสือ

ดาวดวงที่ ๑

การผูกเงื่อนต่อเชือก

๑. เนื้อหา (ชั่วโมงที่ ๑-๒)

การผูกเงื่อนพิรอด และวิธีใช้เงื่อน

๒. แนวการจัดกิจกรรม

๑. ผู้กำกับลูกเสือสาธิตและให้ลูกเสือฝึกปฏิบัติการผูกเชือกด้วยเงื่อนพิรอดและการใช้เงื่อนพิรอด
๒. ผู้กำกับลูกเสือประเมินผลโดยการให้ลูกเสือเล่นเกมต่อเชือก
๓. ผู้กำกับลูกเสือสรุปประโยชน์ของเงื่อนพิรอด

๓. การประเมินผล

ตรวจสอบความถูกต้องของการผูกเงื่อน และสังเกตความคล่องแคล่ว ว่องไวในการผูกเงื่อน

เพลง

เงื่อน

เชือกเส้นยาวกลมๆ ดูนามน่าชมถ้าเราเอามาผูกเงื่อน
ประโยชน์ก็มีมากมาย ผูกง่ายแก้ง่ายนี่แหละความหมายของเงื่อน
ตะกรุดเบ็ด พิรอด ประมง ผูกร่อน ผูกซุง ผูกถ่วงนอน
บ่วงสายธนู เลข 8 ปมตาไก่ จำชื่อเงื่อนเอาไว้ จะได้ไม่ง

เกม

ต่อเชือก

วิธีเล่น

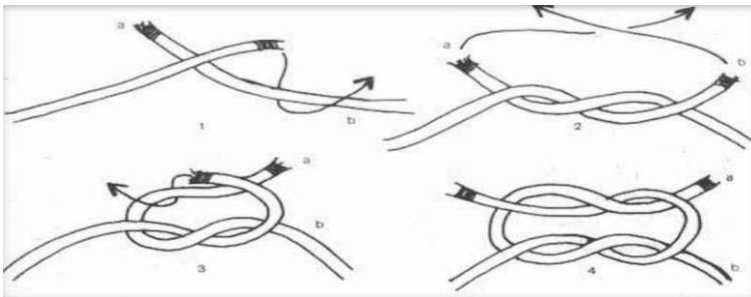
- ๑) ให้ลูกเสือเข้าแถวตอนลึก
- ๒) ให้ลูกเสือคนที่ ๑ - ๒ - ๓ ของแต่ละหมู่ตั้งเชือกกันด้วยเงื่อนพิรอด คนที่ ๔ - ๕ - ๖ ต่อเชือกด้วยเงื่อนขัดสมาธิ
- ๓) ผู้กำกับลูกเสือให้สัญญาณ ลูกเสือเริ่มต่อเชือกกับเพื่อนตามที่กำหนดไว้ โดยผูกจนเป็นเส้นเดียวกัน ตั้งให้ตั้งแล้ววางลง
- ๔) ผู้กำกับลูกเสือตรวจถ้าหมู่ใดผูกได้ถูกต้องและเสร็จก่อนหมู่นั้นชนะ

ใบความรู้

เงื่อนพืด

ประโยชน์ของเงื่อนพืด

๑. ใช้ในการต่อเชือกที่มีขนาดเท่ากันและเหนียวเท่ากัน
๒. ใช้ผูกปลายเชือกเส้นเดียวกัน เพื่อผูกมัดห่อสิ่งของและวัตถุต่างๆ
๓. ใช้ผูกเชือกผูกรองเท้า (ใช้เงื่อนพืดตระกูลปลาย 2 ข้าง)
๔. ใช้ผูกโบว์ ผูกชายผ้าพันแผล ผูกชายผ้าทำสลิง
๕. ใช้ผูกปลายเชือกกากบาทญี่ปุ่น

วิธีผูกเงื่อนพืด

๑. นำปลายเชือกด้านซ้ายทับปลายด้านขวา
๒. อ้อมปลายเชือกด้านซ้ายลงลอดใต้เส้นเชือกด้านขวา
๓. รวบปลายเชือกเข้าหากัน โดยให้ด้านขวาทับด้านซ้าย จัดเงื่อนให้แน่น และเรียบร้อย

ดาวดวงที่ ๑

การผูกเงื่อนต่อเชือก

๑. เนื้อหา (ชั่วโมงที่ ๓-๔)

การผูกเงื่อนขัดสมาธิ และวิธีใช้เงื่อน

๒. แนวการจัดกิจกรรม

๑. ผู้กำกับลูกเสือสาธิตและให้ลูกเสือฝึกปฏิบัติตามการผูกเชือกด้วยเงื่อนขัดสมาธิ และการใช้เงื่อนขัดสมาธิ
๒. ผู้กำกับลูกเสือประเมินผลโดยการให้ลูกเสือเล่นเกมต่อเชือก
๓. ผู้กำกับลูกเสือสรุปเงื่อนขัดสมาธิ

๓. การประเมินผล

ตรวจสอบความถูกต้องของการผูกเงื่อน และสังเกตความคล่องแคล่ว ว่องไวในการผูกเงื่อน

เพลง

เงื่อน

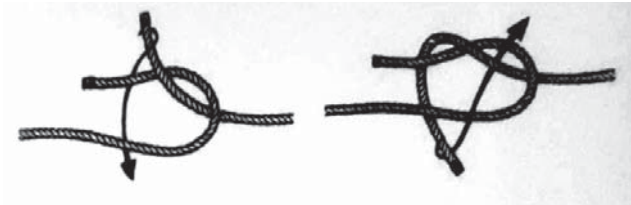
เชือกเส้นยาวกลมๆ ดูนาน่าชมถ้าเราเอามาผูกเงื่อน
ประโยชน์ก็มีมากมาย ผูกง่ายแก้ง่ายนี้แหละความหมายของเงื่อน
ตะกรุดเบ็ด พิรอด ประมง ผูกร้อน ผูกซุง ผูกถังนอน
บ่วงสายธนู เลข 8 ปมตาไก่ จำชื่อเงื่อนเอาไว้ จะได้ไม่เผลอ

เกม

ต่อเชือก

วิธีเล่น

- ๑) ให้ลูกเสือเข้าแถวตอนลึก
- ๒) ให้ลูกเสือคนที่ ๑ - ๒ - ๓ ของแต่ละหมู่ดึงเชือกกันด้วยเงื่อนพิรอด คนที่ ๔ - ๕ - ๖ ต่อเชือกด้วยเงื่อนขัดสมาธิ
- ๓) ผู้กำกับลูกเสือให้สัญญาณ ลูกเสือเริ่มต่อเชือกกับเพื่อนตามที่กำหนดไว้ โดยผูกจนเป็นเส้นเดียวกัน ดึงให้ตึงแล้ววางลง
- ๔) ผู้กำกับลูกเสือตรวจถ้าหมู่ใดผูกได้ถูกต้องและเสร็จก่อนหมู่นั้นชนะ

ใบความรู้

เงื่อนไขข้อตกลง

ประโยชน์ของเงื่อนไขข้อตกลง

๑. ใช้ในการต่อเชือกที่มีขนาดต่างกัน
๒. ใช้ผูกกับสิ่งที่มีลักษณะเป็นขอหรือเป็นหูอยู่แล้ว เช่น เชือกร้อยธงชาติ เป็นต้น
๓. ใช้ต่อเส้นด้าย เส้นไหมทอผ้า

วิธีผูกเงื่อนไขข้อตกลง

๑. งอเชือกเส้นใหญ่ให้เป็นบ่วง สอดปลายเชือกอีกเส้นหนึ่งเข้าไปในบ่วงที่ทำไว้ โดยสอดจากด้านล่าง
๒. ม้วนปลายเชือกลงอ้อมด้านล่างของบ่วงที่ทำไว้ครั้งแรก
๓. จับปลายเชือกขึ้นไปสอดขัดตัวเอง แล้วจัดเงื่อนไขให้แน่นและเรียบร้อยโดยการดึงตามทิศทางของลูกศร

ดาวดวงที่ ๑

การผูกเงื่อนต่อเชือก

๑. เนื้อหา (ชั่วโมงที่ ๕)

การเก็บเชือก

๒. แนวการจัดกิจกรรม

๑. ผู้กำกับลูกเสือทบทวนการผูกเชือกด้วยเงื่อนพิรอด และการผูกเชือกด้วยเงื่อนขัดสมาธิ ให้ลูกเสือฟัง
๒. ผู้กำกับลูกเสือให้แลกเปลี่ยนกันสอนผูกเงื่อนพิรอดและเงื่อนขัดสมาธิ
๓. ผู้กำกับลูกเสือสอนการเก็บเชือกอย่างง่ายๆ
๔. ผู้กำกับลูกเสือประเมินผลโดยการให้ลูกเสือเล่นเกมต่อเชือก
๕. ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องที่เป็นประโยชน์

๓. การประเมินผล

ตรวจสอบความถูกต้องของการผูกเงื่อน และการเก็บเชือก

เพลง

เงื่อน

เชือกเส้นยาวกลมๆ ดูงามน่าชมถ้าเราเอามาผูกเงื่อน
ประโยชน์ก็มีมากมาย ผูกง่ายแก้ง่ายนี้แหละความหมายของเงื่อน
ตะกรุดเบ็ด พิรอด ประมง ผูกร้อน ผูกซุง ผูกถึงนอน
บ่วงสายธนู เลข 8 ปมตาไก่ จำชื่อเงื่อนเอาไว้ จะได้ไม่มั่ง

ใบความรู้

การเก็บเชือกอย่างง่าย

เชือก เมื่อใช้งานเสร็จแล้วควรเก็บให้เรียบร้อย เพราะถ้าปล่อยทิ้งไว้เชือกจะพันกันทำให้เสียรูปทรง และชำรุด เมื่อจะใช้งานก็ต้องเสียเวลาแก้อีก หลังจากใช้เชือกแล้วให้เก็บเชือกร้อยไว้ที่เข็มขัดห้อยม้วนเชือกลงด้านข้างตัวเพื่อความเรียบร้อยสวยงาม

วิธีที่ ๑ นำปลายเชือกมาวางไว้ในช่องระหว่างหัวแม่มือกับนิ้วชี้ แล้วพันเชือกพันทบเชือกระหว่างศอกกับช่องหัวแม่มือกับนิ้วชี้ พันไปจนเหลือประมาณ ๒ ฟุต เอามือจับรวบกึ่งกลางม้วนเชือกเอาปลายเชือกที่เหลือ ๒ ฟุตนั้นพันรัดตรงกลางที่จับแล้วผูกแน่นให้ปลายเชือกที่ใช้มือจับครั้งแรกโดยโผล่ออกมาพอใช้ถือได้

วิธีที่ ๒ แบ่งเชือกออกเป็น ๒ ส่วน เท่าๆกัน เอาส่วนหนึ่งพับกลับไปกลับมา ๓ ครั้ง เอาปลายเชือกด้านที่เหลือมาพันรอบส่วนที่ทบจนจรดปลายเชือกของส่วนที่ทบแล้วสอดปลายเชือกเข้าในห่วง แล้วดึงให้แน่น

เรื่องที่เป็นประโยชน์

ไซ่ทองคำ

ชายชราผู้หนึ่งมีฐานะยากจน สมบัติทั้งหมดที่เขา มีก็คือบ้านเก่า ๆ หลังหนึ่ง กับแม่ห่านตัวหนึ่งซึ่งจะออกไข่ ให้เขานำไปขายที่ตลาดทุกวันวันละฟอง วันหนึ่งแม่ห่านนี้กส่งสารชายชราจึงนำออกไข่เป็นทองคำให้ฟองหนึ่งชายชราดีใจมากรีบนำไซ่ทองคำไปขายจนได้เงินมากมายฐานะก็ดีขึ้นจนชายชราเกิดความโลภ อยากจะได้ไซ่ทองคำคราวเดียวกันหลาย ๆ ใบด้วยความคิดที่ว่าในท้องห่านมีไซ่ทองคำอยู่อีกมาก วันหนึ่งชายชราจึงแอบย่อง เข้าไปในเล้าห่านแล้วเอามีดที่เตรียมไปผ่าท้องห่านทันที แต่อนิจจานอกจากจะไม่พบไซ่ทองคำแม้แต่ใบเดียวแล้ว ห่านก็ต้องมาตายลง อีกตั้งแต่นั้นมาเมื่อไม่มีห่านก็ไม่มีไซ่ทองคำให้ชายชรานำไปขายอีก

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า โลกมากมักลมหาย

ดาวดวงที่ ๒

แนวการจัดกิจกรรมการผูกเงื่อนต่อเชือก

๑. เนื้อหา (ชั่วโมงที่ ๑-๒)

เงื่อนบ่วงสายธนู

๒. แนวการจัดกิจกรรม

๑. ผู้กำกับลูกเสือสาธิตและให้ลูกเสือฝึกปฏิบัติตามการผูกเงื่อนด้วยเงื่อนบ่วงสายธนู ให้ลูกเสือฟัง
๒. ผู้กำกับลูกเสือประเมินผลโดยการให้ลูกเสือเล่นเกมต่อเชือก
๓. ผู้กำกับลูกเสือสรุปเงื่อนบ่วงสายธนู

๓. การประเมินผล

๑. สังเกตความสนใจ ความมุ่งมั่น และระเบียบวินัยในการฝึกปฏิบัติผูกเงื่อน
๒. ทดสอบความสามารถในการผูกเงื่อนบ่วงสายธนู

เพลง

เงื่อน

เชือกเส้นยาวกลมๆ ดูนาน่าชมถ้าเราเอามาผูกเงื่อน
ประโยชน์ก็มีมากมาย ผูกง่ายแก้ง่ายนี่แหละความหมายของเงื่อน
ตะกรุดเบ็ด พิรอด ประมง ผูกร่อน ผูกซุง ผูกถังนอน
บ่วงสายธนู เลข 8 ปมตาไก่ จำชื่อเงื่อนเอาไว้ จะได้ไม่ง

ลูกเสื่ออยู่ไหน

ลูกเสื่ออยู่ไหนจะต้องไปหา อยู่ไกลหนักหนาแม้ขอบฟ้าบัง
คิดถึงเธออยู่ไม่เคยคิดซัง ใจเรายังคิดถึงกันทุกวันคืน

ใบความรู้

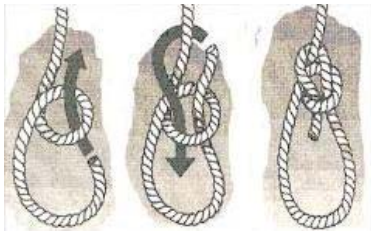
เงื่อนบ่วงสายธนู

ประโยชน์ของเงื่อนบ่วงสายธนู เป็นบ่วงคงที่ ไม่รูด ไม่เลื่อน

๑. ใช้คล้องกับเสาหรือต้นไม้ ทำให้แข็งแรงทนทานต่อการยืด
๒. ใช้เป็นบ่วงคล้องช่วยคนที่กำลังจะจมน้ำโดยลากขึ้นมาซึ่งเงื่อนนี้จะไม่รูดเข้าหาลำตัว
๓. ใช้แทนเงื่อนเก้าอี้ในการคล้องคนเพื่อหย่อนตัวจากที่สูง
๔. ใช้คล้องคันธนู
๕. ใช้ผูกสัตว์ไว้กับหลักหรือต้นไม้ และสัตว์สามารถเดินรอบหลักได้โดยเชือกไม่พันกันหรือรัดคอสัตว์
๖. ใช้ผูกเรือกับหลักเมื่อเวลาน้ำขึ้นหรือน้ำลดก็ไม่มีปัญหาเพราะบ่วงจะเลื่อนขึ้นลงได้

วิธีผูกเงื่อนบ่วงสายธนู

๑. ขดเชือกให้เป็นบ่วงคล้ายเลข ๖ ถือไว้ด้วยมือซ้าย
๒. มือขวาจับปลายเชือกด้านล่างสอดเข้าไปในบ่วงเลข ๖
๓. จับปลายเชือกที่สอดออกจากบ่วงเลข ๖ อ้อมหลังจากเชือกเส้นตั้งของเลข ๖ แล้วสอดปลายลงในบ่วงเลข ๖ แล้วจัดเงื่อนให้แน่นและเรียบร้อย โดยการดึงตามทิศทางของลูกศร

ดาวดวงที่ ๒

การผูกเงื่อนต่อเชือก

๑. เนื้อหา (ชั่วโมงที่ ๓-๔)

เงื่อนกวดไม้

๒. แนวการจัดกิจกรรม

๑. ผู้กำกับลูกเสือสาธิตและให้ลูกเสือฝึกปฏิบัติตามการผูกเชือกด้วยเงื่อนกวดไม้ ให้ลูกเสือฟัง
๒. ผู้กำกับลูกเสือประเมินผลโดยการให้ลูกเสือเล่นเกมต่อเชือก
๓. ผู้กำกับลูกเสือสรุปเงื่อนกวดไม้

๓. การประเมินผล

๑. สังเกตความสนใจ ความมุ่งมั่น และระเบียบวินัยในการฝึกปฏิบัติผูกเงื่อน
๒. ทดสอบความสามารถในการผูกเงื่อนผูกกระหวัดไม้

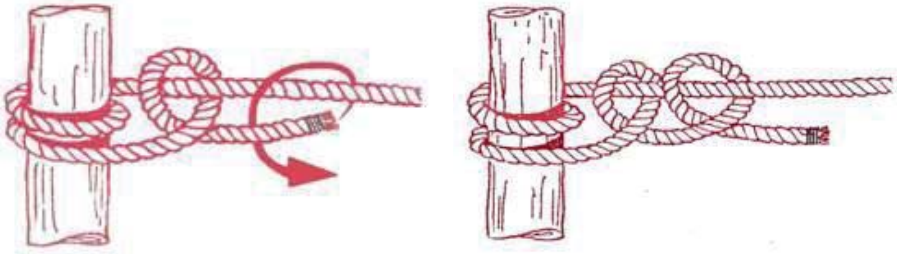
วิธีผูกเงื่อนผูกกระหวัดไม้

๑. พันเชือกรอบหลัก ๑-๒ รอบแล้วสอดปลายเชือกพันกับเชือกเส้นหลัก
๒. สอดปลายเชือกพันกับเชือกเส้นหลักอีกครั้งหนึ่งโดยต้องไม่ให้ปลายเชือกโผล่ออกเป็นคู่ขนานกับการพันเชือกครั้งแรก

เงื่อนผูกกระหวัดไม้

ประโยชน์ของเงื่อนผูกกระหวัดไม้

๑. ใช้ในการผูกล่ามสัตว์ไว้กับหลักหรือต้นไม้
๒. ใช้ผูกเรือไว้กับหลักเมื่อเวลาน้ำขึ้นหรือน้ำลงบ่วงจะเลื่อนขึ้นลงได้เอง
๓. ใช้คล้องคนเพื่อหย่อนตัวจากที่สูง หรือช่วยคนที่ตกน้ำ

ดาวดวงที่ ๓

แนวการจัดกิจกรรมการผูกเงื่อนต่อเชือก

๑. เนื้อหา (ชั่วโมงที่ ๑)

วิธีการผูกเงื่อนบ่วงสายธนู

๒. แนวการจัดกิจกรรม

๑. ผู้กำกับลูกเสือสาธิตการผูกเงื่อน บ่วงสายธนู (ผู้รอบตัวเอง, ผู้รอบตัวคนอื่น, ผู้เป็นห่วงเพื่อโยนให้คนอื่น) ลูกเสือแต่ละหมู่ฝึกปฏิบัติการ ผูกเงื่อนทีละชั้นตอน
๒. หมู่อุปกรณ์แข่งขันเกมทดสอบเงื่อน
๓. ผู้กำกับลูกเสือสนทนาถึงการใช้ประโยชน์ของการผูกเงื่อนบ่วงสายธนู
๔. ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องที่เป็นประโยชน์

๓. การประเมินผล

สังเกตและทดสอบความสามารถในการผูกเงื่อนบ่วงสายธนู

เพลง

ลูกเสือธีรราช

เหล่าลูกเสือของธีรราช
สมัครสมานโดยมีสามัคคีมั่น
มีจรรยารักษาชื่อ
ร่าเริงแจ่มใสใฝ่ใจรักให้ยืนนาน

ทะนงองอาจสู้ชาติเชื้อพงศ์พันธุ์
พวกเราจะรักร่วมกันจะผูกสัมพันธ์ตลอดกาล
สร้างเกียรติระบือเลื่องลือต่อไปช้านาน
พวกเราล้วนชื่นบานเพราะกิจกรรมลูกเสือไทย

เกม

ทดสอบเงื่อน

วิธีเล่น

1. ให้ลูกเสือเข้าแถวตอนลึกแต่ละหมู่มีจำนวนสมาชิกเท่ากันโดยทุกคนถือเชือกไว้คนละ ๑ เส้น นายหมู่ออกมายืนห่างจากคนหัวแถวประมาณ ๑๐ เมตร
2. เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่มเล่น ให้คนหัวแถววิ่งไปผูกเงื่อนบ่วงสายธนู ที่ขาของนายหมู่แล้ววิ่งมาแตะคนต่อไป และตนเองไปยืนต่อท้ายแถว
3. คนที่ถูกแตะวิ่งไปผูกเงื่อนบ่วงสายธนู ที่ขาของนายหมู่ และวิ่งกลับมาแตะคนต่อไปปฏิบัติเช่นเดียวกับคนแรก
4. ปฏิบัติไปเรื่อยๆหมู่ใดเสร็จก่อนและผูกเงื่อนได้ถูกต้องทุกคน เป็นหมู่ชนะให้หมู่อื่นกล่าวชมเชย

ใบความรู้

การผูกเงื่อนเชือก

เงื่อนบ่วงสายธนู

ประโยชน์ของเงื่อนบ่วงสายธนู เป็นบ่วงคงที่ ไม่รูด ไม่เลื่อน

๑. ใช้คล้องกับเสาหรือต้นไม้ ทำให้แข็งแรงทนทานต่อการยืด
๒. ใช้เป็นบ่วงคล้องช่วยคนที่กำลังจะจมน้ำโดยลากขึ้นมาซึ่งเงื่อนนี้ จะไม่รูด

เข้าหาลำตัว

๓. ใช้แทนเงื่อนเก้าอี้ในการคล้องคนเพื่อหย่อนตัวจากที่สูง
๔. ใช้คล้องคันธนู
๕. ใช้ผูกสัตว์ไว้กับหลักหรือต้นไม้ และสัตว์สามารถเดินรอบหลักได้โดยเชือก

ไม่พันกันหรือรัดคอสัตว์

๖. ใช้ผูกเรือกับหลักเมื่อเวลาน้ำขึ้นหรือน้ำลดก็ไม่มีปัญหาเพราะบ่วงจะเลื่อนขึ้นลงได้

วิธีผูกเงื่อนบ่วงสายธนู

๑. ขดเชือกให้เป็นบ่วงคล้ายเลข ๖ ถือไว้ด้วยมือซ้าย
๒. มือขวาจับปลายเชือกด้านล่างสอดเข้าไปในบ่วงเลข ๖
๓. จับปลายเชือกที่สอดออกจากบ่วงเลข ๖ อ้อมหลังเชือกเส้นตั้งของเลข ๖

แล้วสอดปลายลงในบ่วงเลข ๖ แล้วจัดเงื่อนให้แน่นและเรียบร้อย โดยการดึงตามทิศทางของลูกศร

เรื่องที่เป็นประโยชน์

ราชสีห์กับตัวเห็บ

ราชสีห์ตัวหนึ่ง หยิ่งผยองในพละกำลังและความเข้มแข็งของตนมาก กล่าวดูหมิ่นเหยียดหยามเห็บซึ่งมันได้พบเข้าว่า เห็บนั้นเป็นสัตว์ต่ำต้อย ไร้ค่า เจกเช่น เศษธุลี

เห็บแค้นใจมาก ประกาศสงครามกับราชสีห์ “ท่านคิดว่า การที่ใคร ๆ เรียกท่านว่าเจ้าป่านั้น จะทำให้ข้ากลัวท่านเช่นนั้นหรือ” เห็บถาม “ตัวข้าเองนั้นเคยทำสงครามกับวัวมาแล้ว แข็งแรงกว่าท่านเสียอีก ข้าจะรบกับท่านด้วยวิธีการเดียวกับการที่ข้ารบชนะวัวมาแล้วนั่นแหละ” ว่าแล้วมันก็กระโดดไปรอบ ๆ ตัวราชสีห์ ทำการสำรวจชัยภูมิเพื่อที่จะได้รู้ว่า ตรงไหนเป็นจุดอ่อนที่มันจะโจมตีได้บ้าง แล้วมันก็แทรกตัวเข้าไปในขนคอของราชสีห์ก่อน กัดเนื้อที่อ่อน ๆ หลังต้นคอนั้น

ราชสีห์เจ็บปวดมาก ส่งเสียงคำรามลั่น ได้ยินไปไกลจนสัตว์ป่าอื่น ๆ เงียบเสียงลงด้วยความหวาดกลัว ตัวเห็บไม่ได้หยุดเพียงแค่นั้น มันยังกัดราชสีห์ตามทีี่อื่นๆ อีกจนในที่สุด มันก็เข้าไปในโพรงจมูกของราชสีห์ และกัดเต็มแรง ราชสีห์โกรธสุดขีด แม้ว่ามันจะมีพละกำลังมหาศาลมีเขี้ยวเล็บอันแหลมคม แต่ก็ไม่อาจใช้ให้เป็นประโยชน์ได้ มันได้แต่ส่งเสียงร้อง อ้าปากออก ตะปบกรงเล็บไขว่คว้าอากาศ หางพาดพื้น มันกระโดดและวิ่งวนเวียนไปมาอยู่นานจนกระทั่งสิ้นแรง

เห็บเป็นผู้ชนะ มันกระโดดโลดเต้น ส่งเสียงหัวเราะก้องอย่างลำพอง ปาวประกาศให้สัตว์ทั้งปารู้ว่า มันสามารถสยบราชสีห์ได้ มันออกเดินอย่างยังผยองไม่ระวังตัว จนไปสะดุดเอาใยแมงมุมเข้า ยิ่งพยายามดิ้นรน ไยก้ยิ่งรัดแน่นเข้าอีก แมงมุมไต่มาที่เหยื่อของมันอย่างรวดเร็ว และกินตัวเห็บเป็นอาหาร

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า อย่าผยองในอำนาจของตนเอง และอย่าผยองเมื่อได้รับชัยชนะ เพราะคนเราไม่ได้เก่งไปหมดทุกอย่าง

ดาวดวงที่ ๓

การผูกเงื่อนต่อเชือก

๑. เนื้อหา (ชั่วโมงที่ ๒-๓)

วิธีการผูกเงื่อนกระหวัดไม้ ๒ ชั้น

๒. แนวการจัดกิจกรรม

๑. ผู้กำกับลูกเสือสาธิตการผูกเงื่อนกระหวัดไม้ ๒ ชั้น ลูกเสือแต่ละหมู่ฝึกปฏิบัติการผูกเงื่อนทีละชั้นตอน

๒. หมู่ลูกเสือแข่งขันเกมทดสอบเงื่อน

๓. ผู้กำกับลูกเสือสนทนาถึงการใช้ประโยชน์ของการผูกเงื่อนกระหวัดไม้ ๒ ชั้น

๔. ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องที่เป็นประโยชน์

๓. การประเมินผล

สังเกตและทดสอบความสามารถในการผูกเงื่อนกระหวัดไม้ ๒ ชั้น

เพลง

ลูกเสือธีรราช

เหล่าลูกเสือของธีรราช	ทะนงองอาจสู้ชาติเชื้อพงศ์พันธุ์
สมัครสมานโดยมีสามัคคีมั่น	พวกเราจะรักร่วมกันจะผูกสัมพันธ์ตลอดกาล
มีจรรยารักษาสื่อ	สร้างเกียรติระบือเลื่องลือต่อไปช้านาน
ร่าเริงแจ่มใสใฝ่ใจรักให้ยืนนาน	พวกเราล้วนชื่นบานเพราะกิจกรรมลูกเสือไทย

เกม

ทดสอบเงื่อน

วิธีเล่น

1. ให้ลูกเสือเข้าแถวตอนลึก แต่ละหมู่มีจำนวนสมาชิกเท่ากัน โดยทุกคนถือเชือกไว้คนละ ๑ เส้น นายหมู่ออกมายืนห่างจากคนหัวแถวประมาณ ๑๐ เมตร
2. เมื่อได้ยินสัญญาณเริ่มเล่น ให้คนหัวแถววิ่งไปผูกเงื่อนบ่วงสายธนู ที่ขาของนายหมู่แล้ววิ่งมาแตะคนต่อไป และตนเองไปยืนต่อท้ายแถว
3. คนที่ถูกแตะวิ่งไปผูกเงื่อนบ่วงสายธนู ที่ขาของนายหมู่ และวิ่งกลับมาแตะคนต่อไปปฏิบัติเช่นเดียวกับคนแรก
4. ปฏิบัติไปเรื่อยๆ หมู่ใดเสร็จก่อนและผูกเงื่อนได้ถูกต้องทุกคน เป็นหมู่ชนะ ให้หมู่อื่นกล่าวชมเชย

ใบความรู้

เงื่อนกระหวัดไม้ ๒ ชั้น

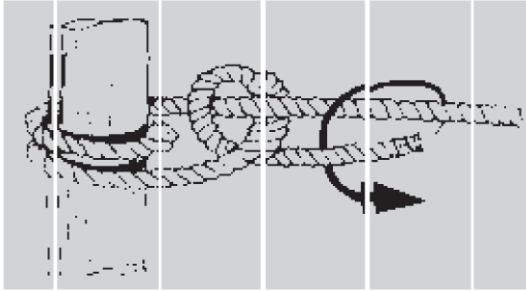
มีขั้นตอนการปฏิบัติดังนี้

๑) นำปลายเชือกข้างใดข้างหนึ่งพันหลักหรือเสา ๒ รอบ

๒) นำปลายเชือกเส้นล่างพันทับเชือกเส้นบน แล้วสอดกลับมาด้านหน้า

๑ รอบ

๓) นำปลายเชือกเส้นเดิมพันทับเหมือนขั้นตอนที่ ๒ อีก ๑ รอบ แล้วดึงปลายเชือกทั้งสองข้างให้แน่น

การนำใช้ เงื่อนกระหวัดไม้ใช้ผูกเรือ ผูกแพ หรือสัตว์ ไว้กับหลักของเสาเป็นเงื่อนที่ผูกง่าย แก้ง่ายและมีความมั่นคง

เรื่องที่เป็นประโยชน์

กระต่ายป่าก็บกก

ครั้งหนึ่งมีเหล่ากระต่ายป่าอาศัยอยู่อย่างทุกข์ทรมาน เพราะทุกๆวัน พวกมัน ถูกบรรดาสัตว์ป่ารังควานเมื่อไรก็ตามที่พวกมันเห็นสัตว์ตัวหนึ่งเดินเข้ามาใกล้ ก็จะได้รับ วึ่งหนิวหนึ่งฝูงกระต่ายเห็นฝูงม้าป่าวิ่งห้อตรงเข้ามาก็พากันตื่นตกใจและรีบวิ่งตรง ไปที่ริมทะเลสาบพวกมันยอมจมน้ำตายดีกว่าต้องมีชีวิตอย่างหวาดกลัวไม่มีที่สิ้นสุด เช่นนี้ แต่พอมาถึงใกล้ทะเลสาบบฝูงหนึ่งก็ตื่นตระหนกกับการมาเยือนของกระต่าย ป่า ต่างรีบกระโดดจ่อมลงไปในน้ำ “จริงๆ แล้ว” กระต่ายป่าตัวหนึ่งเอ่ย “อะไรๆมัน ก็ไม่ได้เลวร้ายอย่างที่ดูเหมือนว่าจะเป็นหรอก”

เรื่องนี้สอนให้รู้ว่า ยังมีคนที่แย่กว่าเราเสมอ

ดาวดวงที่ ๓

การผูกเงื่อนต่อเชือก

๑. เนื้อหา (ชั่วโมงที่ ๔)

วิธีขดเชือกหรือสายยาง

๒. แนวการจัดกิจกรรม

๑. ผู้กำกับลูกเสือสาธิตวิธีขดเชือกหรือสายยาง ลูกเสือแต่ละหมู่ ฝึกปฏิบัติการวิธีขดเชือกหรือสายยางที่ละชั้นตอน
๒. ผู้กำกับลูกเสือสนทนากลึงการใช้ประโยชน์ของวิธีขดเชือกหรือสายยาง
๓. ผู้กำกับลูกเสือเล่าเรื่องที่เป็นประโยชน์

๓. การประเมินผล

สังเกตและทดสอบความสามารถในการขดเชือกหรือสายยาง

ใบความรู้

การขดเชือกหรือสายยาง

๑. การขดเชือกยางเส้นเล็ก อาจใช้ไม้ไผ่ความยาว 1 ปล้อง จะผ่าครึ่ง หรือไม่ผ่าก็ได้บากปลายทั้งสองข้างเป็นร่องหรือง่าม แล้วขดเชือกไปมาจนสุดปลายเชือก
๒. การขดเชือกยางหรือสายยางเส้นใหญ่ อาจใช้ตอไม้หรือโคนเสาสั้นๆ แล้วขดเชือกหรือสายยางไปรอบๆ ตอไม้หรือโคนเสา หรือวิธีตอกหลัก ๒ หลัก ห่างกันพอสมควร แล้วขดเชือกอ้อมหลักทั้งสองไปมา จนกว่าจะหมด

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการจัดกิจกรรมลูกเสือ – เนตรนารี
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓ (ลูกเสือสำรอง). โรงพิมพ์ ศุภสภา ลาดพร้าว,
๒๕๓๓.
- แนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือให้สอดคล้องกับหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช ๒๕๔๔. โรงพิมพ์ศุภสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๙.
- แนวทางการพัฒนาหลักสูตร การจัดกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๒.
องค์การค้ำของ สกสค., ๒๕๕๒.
- สำนักงานลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการลูกเสือ สำนักงานปลัดกระทรวง
ศึกษาธิการ.

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

๑. ดร.ผกาภรณ์ พลายสังข์	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต ๑
๒. ว่าที่ร้อยเอกไพฑูริย์ ยกให้	รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต ๑
๓. นายถิรวัฒน์ สุดจิตต์	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านลูกเสือ
๔. นายนเรศ ศรีประเสริฐ	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านลูกเสือ

คณะทำงาน

๑. นายกมล สุมาลา	ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลพิจิตร
ประธานคณะทำงาน
๒. นายภิญโญ แก้วแดง	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสวนแดง
รองประธานคณะทำงาน
๓. นายทวิช สายทอง	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหัวดง คณะทำงาน
๔. นายธีรสิทธิ์ วิไลรุจิรณ	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านเนินยาว คณะทำงาน
๕. นางปาริฉัตร หมอนทอง	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเขารูปช้าง คณะทำงาน
๖. นางกรวิกา อันโต	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดคลองโนน คณะทำงาน
๗. นายวิทยา สวนกุหลาบ	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดโรงช้างฯ คณะทำงาน
๘. นางสาวอุบลวรรณ เปรมโสตร์	รองผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลพิจิตร
คณะทำงาน
๙. นายจักรพันธ์ ศรีภิรมย์	ครูโรงเรียนอนุบาลพิจิตร คณะทำงาน
๑๐. นางสาวจิรพรรณ มั่งแพง	ครูโรงเรียนอนุบาลพิจิตร คณะทำงาน
๑๑. นางสาวเบญจวรรณ ภู่อักษ์	ครูโรงเรียนอนุบาลพิจิตร คณะทำงาน
๑๒. นางสาวนภัสวรรณ ราตรีสวัสดิ์	ครูโรงเรียนอนุบาลพิจิตร คณะทำงาน
๑๓. นางลัดคณา ถาวรพันธ์	ครูโรงเรียนอนุบาลพิจิตร คณะทำงาน
๑๔. นางสาวอริศตรา ดีอุดม	ครูโรงเรียนอนุบาลพิจิตร คณะทำงาน

๑๕. นางสาวดุขฎี พัดผล	ครูโรงเรียนอนุบาลพิจิตร	คณะทำงาน
๑๖. นางสาวสุดใจ ก๊กมาศ	ครูโรงเรียนอนุบาลพิจิตร	คณะทำงาน
๑๗. นางนพวรรณ วิจิตรเนตร	ครูโรงเรียนบ้านสวนแดง	คณะทำงาน
๑๘. นางสาวทรง ทองสว่าง	ครูโรงเรียนบ้านหัวดง	คณะทำงาน
๑๙. นายฤทธิพร ชมพู	ครูโรงเรียนบ้านหัวดง	คณะทำงาน
๒๐. นางสาวสมพิศ ชีฆะภรณ์	ครูโรงเรียนบ้านเนินยาว	คณะทำงาน
๒๑. นางนิตยา นากแนม	ครูโรงเรียนวัดเขารูปช้าง	คณะทำงาน
๒๒. ว่าที่ร้อยตรีปริญญา เกื่อนชื่น	ครูโรงเรียนวัดเขารูปช้าง	คณะทำงาน
๒๓. นางสาวปราณี สุขภิรมย์	ครูโรงเรียนบ้านเมืองเก่า	คณะทำงาน
๒๔. นายวุฒิศักดิ์ คำมา	ครูโรงเรียนเนินหัวโล้นหนองยางพิทยาคม	คณะทำงาน
๒๕. นางสาวธนาธิ เหยียญวิลาศ	รองผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลพิจิตร	
	คณะทำงานและเลขานุการ	
๒๖. นายวิชณุ สนปี	ครูโรงเรียนบ้านสวนแดง	
	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ	
๒๗. นางรัตนา สนปี	ครูโรงเรียนบ้านสวนแดง	
	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ	

บรรณาธิการกิจ

นางสาวธนาธิ เหยียญวิลาศ

ออกแบบปก

นายจักรพันธ์ ศรีภิรมย์

